

Jaké obrazy má smrt - soudobé paradigma i v medicíně katastrof

*Jarmila Drábková
FN Motol, Praha*

*MEKA Brno
7.- 8. února 2013*

Smrt má jeden význam – konec života

- a celou řadu obrazů
 - přirozená, násilná, náhlá, nečekaná,
 - woodoo, zdánlivá, zombie,
 - asistovaná, biologická, smrt mozku
- Při HN a katastrofách má podceňované místo „oběti“ – jen 10 - 16 %
- Věnují se jí soudní lékaři, preventisté, psychologové masmédia
- Počty narůstají: požáry, terorismus, dopravní nehody, pády letadel, havárie lodí, tsunami, taneční kluby, katastrofické sporty

Lidská přání a fenomény, spojované s životem a smrtí

- **Zemřít až „někdy“ ve stáří, klidně, doma, mezi svými, ve spánku, vlastně nečekaně nebo smířeně**
- **Nemít bolest, pocit utrpení, dlouhého čekání**
- **Být odměněn**
- **Vstoupit do jiné reality**
- **Zanechat po sobě stopu**
 - **poslání, úspěšné potomky, výsledky**

Spánek a smrt

**Pacient i rodina – 0 utrpení, 0 bolest, laskavá péče, empatie
+ smíření – i farmakomedikace + UPV + „umělý spánek“**

*Hieronimus Bosch
i současnost*

*Transcendentální vize –
NDE, OBE
Near death experience
Out of body experience*

**Soudobé líčení prožitků z blízkosti smrti
v postmoderním světěvstup do jiné reality
ale zůstává**

Jaké projevy, jaké prožitky, jaké postupy při HN a v MK?

- **Zachované vědomí**, zaklínění, poranění hrudníku – blast syndrom – dušnost, úzkost; pocit „ztráty těla“ – vysoké míšní poranění; pocit zimy, tonutí... delší čas čekání na záchranu – nejistota
- **Nemožnost úniku** – oheň, panika; až sebevražedné akty – skok do plamenů, skoky z budov, modlitba, zpěv, katatonické ustrnutí – vystoupení ze situace
- **Postup**: Infaustní? Benzodiazepin, ketamin vs. antipsychotika – jen mineralizace projevu

Fotografie č. 5

Fotografie č. 6

I.Dvořáček: Hromadná neštěstí a soudní lékařství; přednáška 2011

Ostrava-Vřesina

11.4.2008

Střet tramvají

11 osob polytrauma

29 osob závažné trauma

Poměrně dlouhé vyprošťování

Nárok na psychiku záchránců

Fotografie č. 3

Fotografie č. 4

I.Dvořáček: Hromadná neštěstí a soudní lékařství; přednáška 2011;

Ostrava -Studénka

8.8.2008

**Rychlík EC 108 -Comenius-
náraz do zřícené mostní
konstrukce**

8 osob +

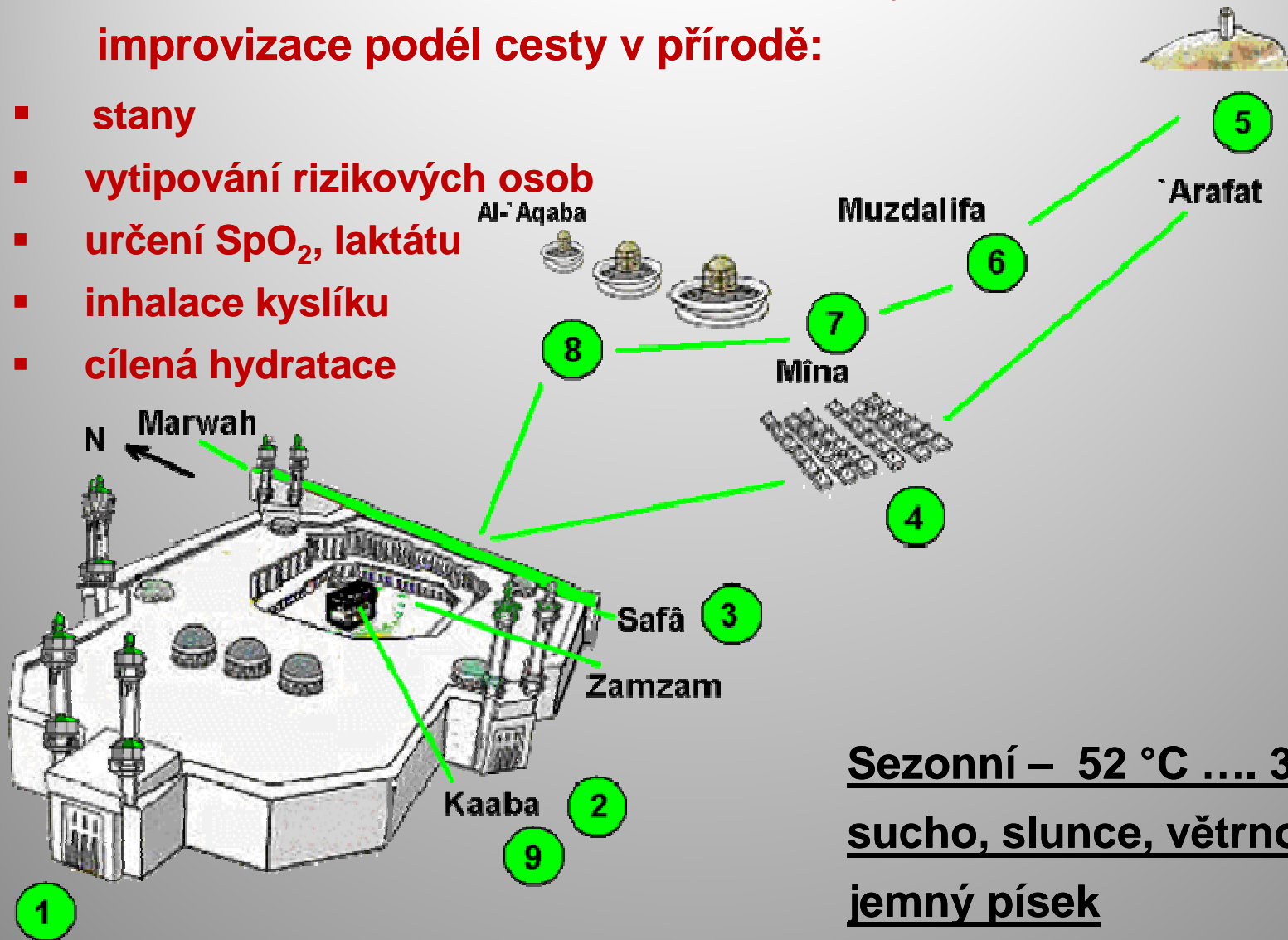
95 osob závažné poranění

**Psychika dtto – střet
s umíráním, nejen se smrtí**

Model možností prevence: poutě do Mekky

improvizace podél cesty v přírodě:

- stany
- vytipování rizikových osob
- určení SpO_2 , laktátu
- inhalace kyslíku
- cílená hydratace

Sezonní – 52 °C 33 °C

sucho, slunce, větrno,

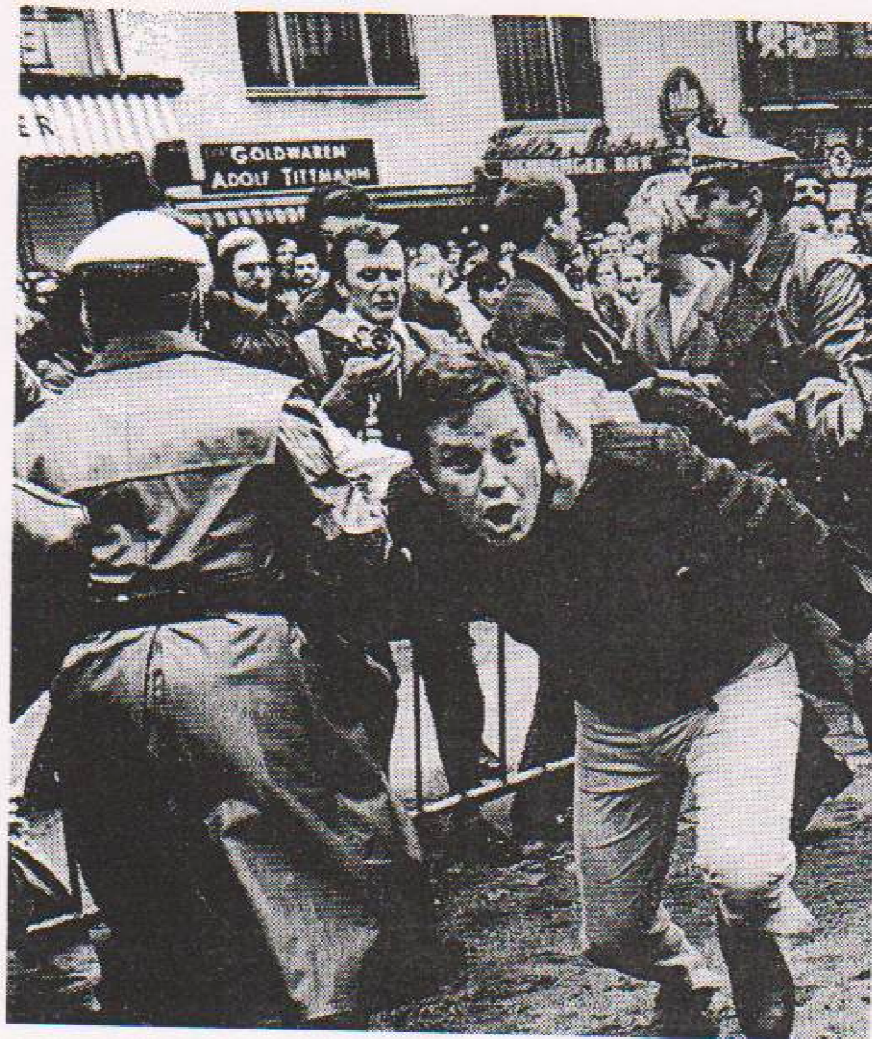
jemný písek

K. Wiener , SRN

Studentské bouře -
Frankfurt

PANIKA

Perthesův sy,
sy modré masky,
udušení ze stlačení.....

World Press Photo 68/69;

PSYCHOLOGIE
DAVU
GUSTAVE LE BON

VŮDCOVÉ DAVŮ
DRAŽDIVOST DAVŮ
LEHKOVĚRNOST DAVŮ
OBRAZOTVORNOST DAVŮ
AUTORITATIVNOST DAVŮ
OBRAZY, SLOVA A FORMULE
HRANICE PŘESVĚDČENÍ DAVŮ

K

R

A

**Panika je agresivní
sociální živel**

Minim. 30 min trvání

Maximální riziko:

**Perthes sy, sy modré masky,
polytrauma, udušení, násilí**

**V extrémních / kritických
situacích
nikdy nerozhodujeme
rozumně, ani o sobě**

*Paparazzi – zastřelen
Robert Kennedy
Manželka –
akutní psychoreaktivní stav
Obtíže se zvládnutím,
zejm. u VIP*

World Press Photo 1968/69

**Vegetativní stimulace,
vegetativní bouře**

SMS, mobily, emoce

Kolaps spojení

**Přenos do sociálních sítí
on-line**

Jim Warren

Hieronymus Bosch

**NMDA receptce –
thalamus ? striatum ?
amygdala ?
3D - barevné**

**Vyvolání thrillerových představ
a ohrožení bez úniku
Wodoo smrt – analogie environmentální ?**

Voodoo smrt : akutní zástava – stres, akutní deprese, selhání nadledvin

1975- havárie metra – Londýn – vyprošťování 5 dnů – bivakování vyděšených rodin – obtížná disciplína v omezeném prostředí, za nepříznivého klimatu u netrénovaných obyvatel + masmédia

**Nouzové přistání na hladině po kolizi s divokou husou -
New York - leden + 2 °C,
na palubě pevná disciplína a přesný postup
kapitán- dř. bojový letec – Sully – 57 let „Hudson river Hero“**

**Vedoucí intenzivistka
„OCHRIP“
OCHSNER Hospital:
bez vyžádání,
reziduální O2+Mo**

**Co lze očekávat
s budoucí „H1N1“ ?**

Dr Anna Pue

*souzena pro odpojení z UPV
bez informovaného souhlasu
Hurikán Katrina 2005 — New Orleans — USA*

**Smrt prožívají oběti, blízcí, svědkové i zachránci
nejen aktuálně, ale jako životní předěl -
útočné momenty pro všechny :**

- Děti, blízké osoby
- Větší počet chaos s živými postiženými
- Projevy utrpení a nároků, proseb
- Estetická devastace
- Bolest - projevy
- Beznaděj a nejistota, čekání
- Neúspěch záchranných aktivit – PTSD ?
- Pocit vlastního ohrožení – strach !!!

**Pilíře v UM a IM stále platné-jednoduché a rychlé;
zdravotnické a didaktické:**

START + triage

Damage control trilogy

– Damage control resuscitation

Beekley AC: CCM 36, 2008; 7, Suppl :S 267 -274

– Damage control surgical techniques

Vyhnánek F, Haruštiak S: Křivánkovy dny Pardubice
2007

**S poděkováním za zájem
o nezvyklé téma -
podrobnosti:
WORD text přednášky**

jarmila.drabkova@fnmotol.cz

603 280 687